

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

<p>SZERKESZTŐSÉGI IRODA: Nagy u. - utca Jóna-ház, 1704. sz. alatt. Ide intézendő a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok s levelek vissza nem adtnak. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy óra 1 frt. HIRDETÉSI DÍJ: Öt-hasbas pettóser egyszeri bejelentésért 5 kr. — Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyitlár 4 hasbas pettóserért 20 kr.</p>	<p>KIADÓ-HIVATAL: Kutasi inre könyvnyomdája, Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház. Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény ugyanint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és ahirdetmények.</p>
---	--	---

Debreczen, július 13.

II.

(=) Következtes esély, összetartás és organizáció.

Ezek azon életfeltételek, melyek elkerülhetetlen szükségessé válnak arra, hogy pártunk, a szabadelvű párt tömörülve teljesen visszanyerje lelki rugékonyságát a erejének teljes öntudatára építve — annak minden egyede, még a laikus gondolkodással bírók is világosan beláthassák azt a való tényállást, hogy pártja, mint bonthatatlan phalanx az alkotmány haladás, reform és hazafiság tömör bástyájaként szerepelt.

Ilyen tudat előidézi a lelkesültséget, előidézi az actió politikát, mert hiszen passzívitás nem vezet sehová sem lettek nagygyűlés és hatalmasság.

Activitásba kell lépünk, mert hiszen politikai elleneink úgy odakint, mint a haza határain belül minden eszközt felhasználó támadása különben is már évek előtt felmenthetett volna bennünket a további elnézésétől, melyet vak-ságokban és határtalan önhittségükben képesek voltak a tőlök való félelemre magyarázni, holott pedig az nem volt más, mint a szájalom lenézése és a kicsinylés megvetése.

Való, hogy nehéz dolog ezen fentebb jelzett elleneinkkel elfogadni a harcot, mert fegyvereink egészen más neműek, mintán a nyelvöltögetés nem tartozik sajtóságaink közé s tekintélyünk lealázása nélkül nem tehetjük azt, a mit ellenünkben oly számtalan-szor oly botránkozottatlag használnak ők évek hosszú során keresztül.

De nézetünk szerint minden oly merényletet — minden olyanféle törekvést, mely a vélemény szabadság korlátozására, az egyedek politikai önállóságának megingatására irányul, történeljék az bár gunnyal, ámitással vagy czéloztassék elrettentési, megfélemlítési eszközökkel, egy pillanatig sem szabad tűrni s azon az uton, melyen foganatba vétetni czéloztatott, könyörtelenül megtorolni szükséges.

Az ily elfajult visszaélések, melyek napjainkban egész rendszerre nőttek ki magokat, melyek képesek a társadalom minden rétegében a hiteltelenséget, reménytelenséget és desperatiót növelni, s a tisztességes elemet ijesztési rend-

szerral — a közügyek teréről teljesen elriasztva végkép elnémitani, a leg-élénkebb erőlködéssel korlátozandók s a szabadelvű sajtó utján sürgetendők arra, hogy megtoroltassanak.

A szabadelvű párt, melyhez bátran számítható az ország % része, a leg-utóbbi választásoknál azon tapasztalatra jött, hogy csakis ott nem volt képes érvényre emelni akaratát, a hol nem volt organizálva.

A lanyhaság, közöny soha sem képesnek összetartó kapcsolatot egy pártnál sem, sőt inkább ezek idézik elő a felbomlás processusait.

Igy azután nem is csodálható, ha három éven keresztül elhanyagolt párttagok a választási utolsó napok ügyetlen kapkodása s minden buzgalom nélküli lanyhasága mellett — nem tömörülhetvén mint organizálatlan tábor okvetlen csatát kellett vesztenie a jól rendezett és szorosan fegyverezett fanatizált ellen sereg soraival szemben, s a helyett, hogy vereségének valódi okát kutatta volna, s a bírálat szigorával tudatára jött volna saját önmaga okozta hibáinak, — önbizalmát veszítette el és mogorván visszavonult, s a vereség okozta szégyenpírral arcán rejtekedett el házi tűzhelyénél.

Hanem egy társadalom megvetés nélkül nem tűrheti sem az anabulans apostolokat, sem pedig az acheistákat. Ezekre egy társadalomban semmi szükség sincs és ezek könyörtelenül üldözendők. Egyrésze ezeknek, mint a denevér ma szárnyas, holnap emlős, most itt lebeg máskor amott mászkál, a döntő ütközet napján pedig sötét odúba vonul. A másik mely affectálva a nonchalensét szenvedő nyafogással állítja, hogy a politika nem tartozik ő reá, s pöffeszkedve hiszi magát felülemelkedve minden politikai mozgalom, melynek egészséges zajára az ő körösztül tengett természete nem is méltó.

A társadalom ez elfogultjait elenyésztetni nagyon szükséges mert a legszenvédélyesebb pártusák sem tesznek ezred résznyi kárt sem az emberiségnek mint ezek a denevérek és hüllők mert ezek egyenesen a politikai közérkölcösiséget fenyegetik.

fokozni értelmességét arra, hogy önálló gondolkodással és itélő tehetséggel legyen, mert ha ezzel fog birni az ámitások és türes ígéretek nem zavarandják meg tájékozottságát, s nem viszik martalékul azon desperalók táborába, hol már nincs mit vesztenők.

Ily és hasonló eljárás elkerülhetetlen a párt organizálására s ily rendszer meg egyrésztől okvetlen felemelendi az egyegek önbizalmát, másrésztől nem engedti azon csüggesztő, elkedvetlenítő hangulatba hozni, hogy ő reá senki sem gondol és vele senki sem törődik, s nem fognak olyan esetek előjönni, hogy tekintélyes párttagoknak még az sem volt tudomásokra hozva egész a választásokig, hogy a pártnak nyilvános clubbja van, a mi valóban meglehetősen mulasztásra mutat.

Vége meg kell itt emlékeznünk a választók azon két nevezetes válfajáról melyek már-már kívül állanak minden pártorganizáció keretén, és melyeket politikai morál szempontjából bár mely pártnak megsemmisíteni és elenyésztetni hazafitai szent kötelessége.

Mert hiszen a valódi politikai meggyőződés ép úgy mint a lelkiismeret szabadsága legyen az bármely párthoz — vagy valláshoz tartozó — jogosult sőt tiszteletreméltó.

Hanem egy társadalom megvetés nélkül nem tűrheti sem az anabulans apostolokat, sem pedig az acheistákat.

Ezekre egy társadalomban semmi szükség sincs és ezek könyörtelenül üldözendők.

Egyrésze ezeknek, mint a denevér ma szárnyas, holnap emlős, most itt lebeg máskor amott mászkál, a döntő ütközet napján pedig sötét odúba vonul. A másik mely affectálva a nonchalensét szenvedő nyafogással állítja, hogy a politika nem tartozik ő reá, s pöffeszkedve hiszi magát felülemelkedve minden politikai mozgalom, melynek egészséges zajára az ő körösztül tengett természete nem is méltó.

A társadalom ez elfogultjait elenyésztetni nagyon szükséges mert a legszenvédélyesebb pártusák sem tesznek ezred résznyi kárt sem az emberiségnek mint ezek a denevérek és hüllők mert ezek egyenesen a politikai közérkölcösiséget fenyegetik.

— Tisza Kálmán miniszterelnök ur jövő hétfőn — július 18-án — reggeli 1 óra 45 perczkor a gyorsvonattal Sepsi-Szt.-Györgyről N.-Váradra érkezik. Az ünnepélyes fogadtatásának részleteiről legközelebb értesítjük olvasóinkat.

Haladunk-e vagy maradunk.

(Helyi érdekü.)

Debreczen, július 13.

III.

A légszeszvilágítási ügyről számot adva a polgármesteri jelentés elmondja, hogy a mult 1880-ik év folyamában 387,985 köbméter gáz fogyott el, ezen mennyiségből 455,690 kbm. felhasználván, a gázvesztesség 32,295 km. tett s hogy a város gázvilágításért kiadása 16,427 frt 16 kr volt.

A világítás kiadásai csak lényegtelen összeggel fognak vagy szaporodnak évenként, a szerin a mint az idő szépsége a világítás szükséges voltát irányozza.

A színházi gázvilágítás 19,326 km. gáz után 3753 frt 88 krba és 1854 frt 80 krrel kevesebbe került, mint a házi kezelés alatt.

A mi a gáz minőségét, szén-sav tartalmát s a gázláng fényerejét illeti, az teljesen megfelel a szerződés követelményeinek; a gyár helyiségeinek és környezetének tisztántartására a lefolyt évben is a legnagyobb gond fordított.

Alig volna e tárgyra nézve több mondanivalónk, ha egy körülményt a polgármesteri jelentés után szükségesnek nem tartanánk olvasóinkkal megismertetni.

Fentebb említettük hogy 1880-ban a gázvesztesség 32,295 köbméter volt; minthogy ezen vesztesség a szerződésileg megengedett legnagyobb kiszárgási mennyiséget, mely a jelenleg összesen 22, kilométer hosszú csőrendszerünkönél 39,568 köbméter lenne, — tetemesen meghaladja, megnyugtatóul feleliti a jelentés hogy az augsburgi gázipar-társaság az évi jelentések összehasonlítása által meggyőződésen arról, hogy nálunk a kiszárgási mennyiség habár nem aggasztó mérvben, de mégis évről-évre szaporodik, elrendelte, hogy a több mint 15 évvel ezelőtt lerakott alagsorvezetünk, egész kiterjedésében szigorúan megvizsgál-tassék.

Ezen rendelet tolytán a vizsgálat mult év márczius havában megkezdett, s egy-két helyen később eszközölt utápróbak kivételével, augusztus hóban be is végeztetett.

Hogyha már most tekintetbe vesszük, mondja a jelentés hogy a vizsgálat folyamában eszközölt kísérleti próbáknál mennyi gáz használtatott fel s ment veszendőbe, s tekintetbe vesszük, hogy a vizsgálat tartama alatt, tehát majdnem 6 hónapig, az alagsorvezetben levő gáz nappal is az egész világításnál használtatni szokott legnagyobb nyomásnak (40 mméter) volt kitéve, említett gázvesztesség nagyságát könnyen megmagyarázhatjuk.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcaja.

Ártatlan szív szerelme.

Novella: Oudától.

Frauciából fordította: **Békesi Ida.**

Bébé, ki épen ma tölté be tizenhatodik évét, már hajnalhasadtával székelt ki ágyából. Oly különösen esett neki azon öntudat, hogy ő nem gyermek már többé, hanem nő. Azon kakas, mely ablaka alatt klarinét harsogásával kukurikolva üdvözlé a főkelő napot, vajjon nem azt kiáltá-e az is, hogy: „de öreg vagy már... de öreg vagy már?“

Az ablakot kinyitva, nevetve kívánt neki jó reggelt; meglepődve azzal, hogy általa ébresztetett fel, és hogy ezentul senkisé megfogja már több gyermeknek nevezni. A kocsiszin alatt mekegett kis kecskéje. A sycamore lombjai között kis madárka csicsérgett. A közeli város számtalan tornyainak harangzúgása — a távolság s reggeli köd által elfojtva — me-rengve zendült meg. És mindez azt látszott ismételni, hogy: „beh jó tizenhat évesnek lenni!“

Az ember szinte azt hitte volna, hogy Bébé, a virágok között élve, hasonlítani kezd hozzájuk. Kis faczipóket hordott és kis főkötőt; azokivül téiben szürke serge szoknyát; nyárban ugyanezt vászonból. Ámde a faczipókben rejtőző lábcskák oly üdék, mint a

rózsalevelei. A parányi főkötő a lilium fehér-ségével bírt. A szürke szoknya látásánál az ember önkénytelenül az almafa héjára gondolt: minek virága félig kinyitva, pirulva mosolyog a napra.

Bébének a virágok helyettesíték a kereszt-nyát: a tündér keresztanyát. A fájvirág ragyogó sugarát kölcsönözé dus hajzatához és szeméi a nefejejtisztá kék színével bírnak. Egész lénye át volt hatva azon illat által, mely még a hársfáénál is kellemesebb s üdőbb. A szél, az eső, a nap heve nem eredményezett nála más behatást, minthogy tagjainak hajlékonyságát erősíté meg, vagy arczbőrének fehérségét frissíté föl.

Maés Antal — jószívű aggyagtyán, ki kert-jét ápolgatva az abban termett s a közeli vá-rosban elárusított virágok jövedelméből élt — egy nyári napon kunyhójából a közeli tavon kis csomagot látott uszkálni. Ezt a partra vi-vén, kis csecsemőt vont elő belőle, kit valósi-nüleg azért tettek oda, hogy elvesszen: mit azonban a virágok erős hálózata nem engedett alá merülni.

Antal azonnal nevéhez vitte a csecsemőt, kinek ugy sem volt gyermeke. Bébének nevez-ték el, és együtt nevelték föl. Az egyház e névhez még más szent nevet is fűggesztett; de azon kis világ számára, mely őt környezé ő mindig csak Bébé maradt. Bébé akkor, mid-őn a nálnál magasabb piros szegfűk sorai között tipegett; Bébé midőn fejcskéje imár a levendula-bokor koronájáig ért, Bébé egészen azon nevezetes napig, midőn madárkája éneke

s a kakas kukurikolása tizenhatodik évében kü-szöbén üdvözlé.

Az öreg Antal apó kunyhója azon a tisz-táson állott, mely a Leackenből Brüssselbe ve-zető uton élő sövény által képződött, ugyszól-ván a lapályos puszták szívében, a brabanti magas erdők közepében volt. A tő közelében, melyen a hatnyuk vonják a barázdát s melynek partjain a fűfák hajlonganak — néhány ház csoportosul. Távobabb ódon templom van, azon-tul a határnélküli gabnaföldek terülnek el, és a piros szárnyu szélmalomok; még távolabb a halvány kékes láthatár mely a tenger látha-tárára emlékezteté az embert.

Ez csinos kis kunyhó volt; mint a hogy azon a tájékon szokásos, rózsaszínre festve. A két ablakszárny négyezős táblái folyondár nö-vények által voltak beárnyalva. A tetőn — mely oly alacsony, hogy a kézzel is lehet érin-teni — a moh zöldelt.

Mihelyst Bébé annyira megnőtt, hogy már maga is köthetett virágcsokrokat s kosárban bevihette a városba — az azoközben özvegy-gy lett Antal apót követé a zöldelő uton egészen a hetivásárra: a hol sohasem hiány-zottak a vevők. Ezek aztán többnyire fiatal anyákból állottak, kiket inkább a kis cherub, mint a virágok szépsége vont oda.

Maés Antal többször is tette ezt a meg-jegyzést, hogy: „hála a sz. szűznek! mióta a kis leány sajátkezűleg adogatja el a virágcsok-rokat, azóta háromszorjól jól megy az üzlet. Azonban a hosszú tél, mely a nagyhegyről s a Saint-Gudule tetején fehérítő jégből zuhata-

got zudit alá s halált hoz a falu kertjeire — az idén is nagyon szigorú volt.

A pénz, mit a virág annak idejében jö-vedelmezett, fahasábra s fekete kenyérre ment föl. Ez volt aztán a magyarázat arra nézve, hogy Antal apónak egy cserépkorsó fenekén levő öröksége néhány tallérra oivadt össze.

„Élj mindig itt kicsikém; ne végy ma-gadhoz senkit, a ki kinozzon. Viseld magadat jól kis madarad s kecskéid iránt: és ápdol gon-dosan virágaidat.“ ... mondá az öreg Antal apó haldokolva: míg Bébé zokogva s enged-lmességet ígérve állott ágya fejénél. Még akkor csak tizenöt éves volt s midőn öreg barát-ját eltemeté nagyon elhagyatottnak érzé ma-gát. A kunyhó egyik szögletében üve szomo-ruan gondolt vissza azon lény parancsára, ki számára apát, anyát, királyt s hazát helyette-sített. A májusi nap a szivárvány minden szí-nében ragyogtatá kis bírodalmát: mit az abla-kon keresztül szemlélt.

Aztán őt vagy hat szomszédnő jött hozzá; mind meg anyai becsületet parasztnők az eke-barázdáján vagy csipkerámán meggörnyedve, egyaránt szerények s becsületesek; de mind-azonáltal ravaszok ott, a hol saját érdekök kívánta.

— Fialat vagy te még ahoz, hogy itt egyedül élhess — mondá az egyik. — Jer hozzám. Kerted jövedelme fejében én majd szállást adok s táplálni foglak.

— Ezáltal megfosztanak — mondá egy másik. — Az én öreg anyám majd rendben fogja tartani gazdagságodat.

A mi a vizsgálatnál követett eljárást illeti, az következőleg hajtatott végre.
Először a város összes csövezési hálózata egy észak-déli irányban húzott vonal által egy keleti és nyugati hálózatra osztott fel, s az osztó vonal közepe táján fekvő alacsony három helyen kifurattván, gázóra és nyomásmérő alkalmazásával külön-külön mindkét hálózatban a gázvesztés, ismételt próbák által, pontosan megállapított.

Másodszor a csövezési hálózat egy kelet-nyugati irány által, egy északi és déli hálózatra osztott fel, melyekben a gázvesztéség ha onló eljárás által konstataitott.

Azután az említett két irány által négy részre osztott hálózat negyedei, az első két fő próba-mérés eredményei szerint több vagy kevesebb számú szekciókra osztattak fel, s az ezekben sorrend szerint végrehajtott próbamérések által puhatórták ki az alacsonyvezet sértült helyeit, t. i. azon helyeket, melyeken a kiszivárgás a megengedhető mennyiséget túlhaladta.

Ilyen kiszivárgási hely összesen 111 találtatott, — ezek között volt:

- 3 csőtörés,
- 1 muff hasadás,
- 107 helyen pedig kiszivárgás csak a muffoknál t. i. az egyes csövek összeillesztésénél fordult elő, melynek, — mint előre is gyanítani lehetett, — főoka az 187% -i hossz-as esőzés volt, melynek folytán az alacsonyvezet a felette fekvő egészen ázott föld sulya alatt, több helyen az alatta levő, hasonlóképen áttört puha földbe lelyebb ülyedt, s ezen süppedés az egyes csövek összeillesztésének kitérítését vonta maga után.

Királyi leirat a horvát tartománygyűléshez.

A horvát tartománygyűlés tegnap d. e. 10 órakor a következő királyi leirattal ünnepélyesen bezárta:

„Mi, Első Ferenc József, Ausztria császára, Magyarország apostoli királya, Csehország stb. királya, Horvát-, Szlavon- és Dalmát-királyságunk tartománygyűlésére egybegyűlt képviselőinek, világi és egyházi rendjeinek királyi üdvözlőnként.

Midőn horvát-szlavon-dalmát királyságunk tartománygyűlést 1878. évi szeptember 12-ik napján kelt királyi leiratunkkal az ország ügyeinek alkotmányos elintézésére ugyanazon év és hó 28-ik napjára egybehívtük, hűségtek közreműködésétől elvártuk, hogy ezen királyságunk közállapotait biztosítsátok, a hiányokat kipótoljátok és országainkban a korszerű haladás fejlődését előmozdítjátok.

Azon idő óta bekövetkezett a városi községek reorganizációja; hűségtek buzgó s dicsőregetes közreműködésével a politikai és igazságügyi adminisztráció terén egyéb a korszerűségnek megfelelő törvények is alkottattak, mindenképp pedig létrejött az egyetértés magyar királyságunk és horvát-szlavon királyságunk közt a pénzügyi kiegyezés tekintetében, s ezzel egyidejűleg eldöntetett a Horvát-Szlavonországot a vallás és tanulmányi alapról illető résznek kérdése. Végre 1881-ik évi január hó 1-én kelt királyi leiratunkkal kifejezett szándékunkhoz képest, nevezett királyságunk közös egyetértésével az 1868. évi nov. 8-ról s 1873. évi nov. 30-ról kelt törvények némely határmányainak megváltoztatása lón megállapítva, miáltal a horvát-szlavon határvédőknek az anyaországgal való egyesítésének utja egyengetve lón. Ezen törvény névált eredmények alapján hűségtek segítségével lehetőség vált az atyai szándékaink szerint kitűzött célokat megközelíteni s egyrészt az ország korszerű haladását előmozdítani, másrészt pedig a két tartományrészek várva várt egyesítése útjának megnyitása által horvát és szlavon királyságaink közállapotainak tökéletesítésére az előfeltételeket megteremteni. Hűségtek ebbeli, a mérséklet szelleme és a viszonyok higgadt megfontolása által lelkesült közreműködéséért ezennel indítva érezzük ma

gunkat, Hűségteknek királyi elismerésüket nyilvánítani.

Miután azonban időközben a három évi törvényhozási időszak vége bekövetkezett, horvát-szlavon dalmát királyságunk tartománygyűlésének üléseit bezártuknak és magát a tartománygyűlést feloszlattuknak nyilvánítjuk.

Mikhez különben császári és királyi kegyelmünkkel továbbra is hajlandók maradtunk. Kelt stb.

A szultán gyilkosokról.

Midhat és társai sorsáról két nap óta semmi hír. Az egész művelt világ izgatottan várja, aláírja e a szultán a nagy reformátor, s azzal együtt Törökország halálát, vagy pedig kegyelmet ad azoknak, kikre a szultán gyilkosság itéletileg kimondva van. Valóban, kik okai voltak, hogy a delegált törvényesek kimondja az előre elkészített ítéletet, nehézhelyzetbe juttatták a padisáht, s végül az európai kabinetek tiltakozása után önmagukat is. — Legkevésbé sem lehet ennélfogva feltűnő, ha most már ezek minden vonalon s minden eszközzel megkezdtek az utálatos harcot, ők a kormány tagjai, a hatalom birtokosai, egy elítelt, semmivé tett, börtönbe vetett ember ellen, kinek erkölcsi nagysága még a börtön mélyéből is tisztet parancsol. Ez erkölcsi nagyság aureoláját skarkják most elrabolni tőle, s piszkos tolvajlással védődjék azt az embert, ki szegény volt, mielőtt hatalomra jutott volna és szegény maradt, mikor a hatalom polczáról leszállt.

A második vád, mit róla elítéltése után terjesztettek, sokkal sötétebb s kiválóan alkalmas arra, hogy a szultánt megfélemlítse, s az ítélet megerősítésére bírja. E vád szerint Mahmud Damad pasa V. Murad szultán idejében minden intézkedést megtett, hogy a császári ház összes hercegeit kivégezzék, s a szörnyű tervbe Midhat is be volt avatva. — Mahmud saját fiát trónra juttatni, s annak nagykorúságáig a hatalmat mint kormányzó magához ragadni akarta volna. A terv végrehajtására már az összes császári hercegek meg voltak hívva a szultán Bosphorus parti fényes nyaralójába, Mahmud Damad által aláírt levélben családi tanács és diszkrét címén azonban a mostani szultán, Abdul Hamid gyanakodni kezdett s bebocsátást kért a szultánhoz. Ott aztán kitént, hogy a diszkrét és családi tanácsról a szultánnak semmi tudomása nem volt. Ha Abdul Hamiddal csakugyan megtörtént, hogy valamikor ebédre hívták, melyről Muradnak nem volt tudomása, akkor el kell ismerni, igen ügyes mesét gondoltak ki hozzá azok, kiknek érdekében állt hogy egy Mahmud Damad mint Midhat ki ne kerülhessek azt a sorsot, mely az ítélet kimondása óta fejük felett lebeg.

Ha ennyi fondorlat után is sikerül kegyelemre hangolni a szultán szívét, az valóban nagy diadala lesz a diplomáciának. Némely körökben még nem ádák fel a reményt, s egy tegnapi kelt távirati jelentés szerint az a hír van e terjedve, hogy Midhatot és társait a szultán Arábiába száműzi, s a szerzakerítés előtt már készen is áll az e célra rendelt hadihajó.

Előfizetési felhívás

„DEBRECZENI ELLENŐR“

VIII. évi folyamára.

Junius végével az első félév lejárván, figyelmeztetjük t. olvasóinkat az előfizetés minél előbbi megújítására.

Előfizetési árak:

Egy hónapra: 1 frt.
Negyedévre: jul.—sept. — 2 — 50 kr.
Félévre: jul.—decz. — 5 frt.

Előfizetheti helyben Kutasi Imre könyvnyomdájában, — továbbá Telegdy K. Lajos és Ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, a

vidéken postautalvánnyal minden posta hivatalnál.

A „Debreczeni Ellenőr“ szerkesztősége s kiadóhivatala.

Napi hírek.

— A Révész-siremlők pályázat eredménye. A néhai dr. Révész Imre ur siremlékére, a debreczeni ref. egyház tanács által kitűzött pályázat folytán, 17 reubeli tervrajz küldetvén be: ezek felett a bírát, az erre felkért s előre kijelölt szakértő bizottság, mindjárt a pályázati határidő lejártá után, vagyis folyó július hó 7-én megtartott s eredménye az lett, hogy a pályadíj egyhangulag az V. a. sorsz. a. beérkezett — jellege helyett kettős fekete körrel jelzett s görög stílusban készült guia alakú tervrajznak ítélte oda, melynek szerzője, a jelítség levél felbontása után, Cz ig l e r Győző pesti építész ur tünt ki. A pályadíjat nem nyert rajzok egyelőre az egyházi levéltárba tétettek le, honnan azok, beküldők által bármikor visszavehetőek. A róma s Bálint egyh. főjegyző.

— Nemes tett. Helybeli cs. k. 39-ik gyalog-ezred derék tisztikarát jellemzi azon nemes tett, hogy egy 250 frtnyi alapítványt tett oly célból, hogy ezen összeg évi kamatai egy a 39. gyalogezredben eredben szolgáló és 1866-iki Custozai csatában megsebesült nyugszoldos (patentális) segélyezésére fordíttassék.

— A tűzoltók táncmulatságához. Az önkéntes tűzoltó egyesület által f. hó 17-én tartandó nyári táncmulatságra felhívjuk a tiszteit közönség figyelmét. — Ezen mulatság is — mint az eddigiek — minden irányban kielégítendő az igényeket s hiszszük, hogy e fiatal erőkből álló testület igyekezni fog a létök rövid múltjában megszerzett rokonszenvet ezuttal is fokozni. Több idegen egylet is lesz képviselve. Jönnek az egrí tűzoltók, a fűrészek; jönnek Tokajból, Szoboszlórol, Ujfaluból stb. — Alig van egylet, mely a nagy közönséggel oly szoros eszményi rokonságban volna, mint épen a tűzoltó egylet. Egy egylet sem igényli annyira a közönséggel szolidaris viszonyt, mint ez, a melynek a nagy közönség képezi az archimedési alapot, melyen céljai elérésére magát szervezheti. A tömeges megjelénészel az egyletnek önzetlen fáradozásairól bálának és elismerésüket röjök le; az egylet pedig a pártolást látva, erkölcsi erőt merít a további célirányos működésére. Szomoró jelensége volna társadalmi szellemünknek, ha ilyen alkalmat elmulasztva, nem igyekeznénk rokonszenveinket kimutatni az érdekekben működők iránt s lehangolást a tisztán humanisztikus törekvés részvételestől által. A polgári erények legszebbike a közügyért munkálni; az egylet tagjai teszik ezt tényleges működésükkel, gyakoroljuk mi az ő támogatással. Pártoljuk tűzoltóinkat! Vegyünk részt tömegesen e küzdelemben is élet nyújtó mulatságban. — Éljen a tűzoltó egylet!

— A „Függetlenség“ negyedik sajtópere tegnap délelőtt volt a fővárosban. A vádított L i c h t e n e g g e r Vicor tanárjelt, ki a Bartha esetről a „Függetlenség“ Kolozsvárról tudósításokat küldött. Az esküdtsek 6 szóval 6 ellenében felmentette vádlottat.

— Köszönetnyilvánítás. A debreczeni iparos ifjusági egylet könyvtára részére Jóna a Rózsa urból, egy darab értékes könyvet ajándékozott, mely becses adományként fogadják az egylet nevében köszönetet. Debreczen, 1881. 13. Weidner Gusztáv egyleti könyvtárnok.

— Szerencsétlenség. Czepléuduczán egy ház építésénél alkalmazott kőműves inas két ölnyi magasságu állványról leesett s balkarját kitérte.

— A kik hegedülni akarnak tanulni, azokat figyelmeztetjük, hogy jelentkezzenek Fröhlich Simonnál a kisujtcazi 1736. sz. háznál, hol a hegedü oktatásban való kiképzettésk és gyakoroltatások igen olcsóért eszközöltetik.

— A gödöllői indóház váróterme, melyet a magyar államvaast az udvar számára épített, gyönyörű renaissance-modoru épület lesz, melyet a legnagyobb fényvel és kezelemmel fognak berendezni. Az épület közepébe pazar fényű nagy terem van, melyből az 6 felsőszobák és kiseretek számára szinte nagy luxussal berendezett helyiségekbe lehet jutni. Az összes helyiségeket centralizált fűtő szerkezettel látják el. A szép manzard tető, mely az épületet fedi, kitűnő benyomást tesz a szemlélőre. Az épület még ez év október havában elkészül.

— Hugó Victor szobra. Párisban bizottság alakult, mely vezetni fogja a Hugó Victor emlémdő szobor tárgyában megindult mozgalmat. A bizottság július 14-én, a Bastille bevételének évforduló napján felhívást fog intézni a költő tisztelőire a felállítandó szobor tárgyában. A bizottság úgy gondolkozik, hogy Hugó Victor nemcsak francia költő; ő az egész emberiségé. Más nemzetek képviselőit is felkérte tehát közreműködésre. Magyarország képviselésére felkért Kossuth Lajos Munkácsy Mihályt, Türr István tábornokot és Szász Károly min. tanácsost, a Századok Legendájának magyar fordítóját.

— Egy rémjelenet. New-Yorkból jelentik a következő tragikus esetet: Az Ozark-hegység vidékén május 7-én óriási orkán dühöngött, mely több mint egy mérföld széles és végtelen hosszú területen az őserdő ezredes fáit, mint gyufaszálakat törtelte ki. Az orkán utba ért egy Conway Vilmos nevű embert és ennek 20 éves fiát Jimmit, kiket másnap Conway felesége az összedőlő fák alatt talált meg borzasztó kínok közt jaggatva és a halál révén. A vihar elmulta után az asszony, két másik gyermekét a szomszéd tanyákra küldte segítségért, melyek azonban 6 német mérföldre voltak oda. Midőn a szomszédok másnap délután megérkeztek, az asszonyt nem találták otthon, hanem az erdőben, elájulva, férje puskáját görcsösen szorítva kezében, közölcében feküdtek fejték és fia összeruza a fatörzsek alatt; mindkettő sziven volt löve. A szerencsétlen asszony sűrű barba haja egy éljen át megföhült. A zord erdei nép, mely százszor is szemébe nézett már a halálnak, nem maradt megindulás nélkül e borzasztó jelenet láttára. Haza vitték az asszonyt, ott sikerült őt nagy nehezen életre hozni. A szerencsétlen kétségbeesve beszélt el nekik a történetet, s aztán idegláza esett és pár nap alatt meg is halt. Elbeszélése a következő volt: Midőn férjét és fiát megtalálta, ezek nagy közönséget vettek, hogy fölkeresték őket. És aztán kért kezdték, hogy mivel borzasztó helyzetökből úgy sem szabadíthatja ki, löje agyon őket. Ő megmondta, hogy segélyért a szomszédokhoz küldött. „A szomszédok, úgy mondá a férj, csak holnap este felérhetnek ide. Ha megélünk is addig, ők mindnyájan is éppúgy nem lennének képesek kivenni bennünket a fák alól, mint te magad. És ha végre sikerül is nekik a törzseket leghengeríteni rólunk, minden tagunkat szétzúrnák vele. De addig a borzasztó teher, melytől már most is alig bírnok lélekezetet venni, s mely minden perczen nehezebb válik, teljesen szétzúrná bennünket. Vess tehát véget kinyajknak, ne hosszabbítsd a halálos küzdelmet, be kell látnod magadnak is, hogy e helyzet élve el nem hagyhatjuk. Ott a harmadik fa alatt van puskám, ha valaha szeretné bennünket, hozd el löjé agyon bennünket.“ Az asszony elmondta, hogy kezdetben nem akarta teljesíteni e borzasztó kérést, a jmelhez Jimmy is eszedve csatlakozott és aztán magával küzdve és kétségbeesve végre is belátta, hogy emberi segítségint nem tehet már semmit, s férje és fia egyesült kérésének engedett és férje vezényszavára először Jimmynek, aztán férjének mellére tette a puskát és elsütötte. A szomszédok a szegény asszony testét férje és fia mellé temessék, kiket a legnagyobb fátáddalag vonszoltak ki a fatörzsek alul.

— Hazaszállított elikkasztó. Ordódy József a Nápolyban letartóztatott sikkasztó, ki Smit budapesti börtönors kárára 56,000 frtot szikkasztott, az olasz hatóságokkal folytatott hosszú tárgyalások után Budapestre szállította felette: és így történt, hogy magánosan érte el ezen juniusi napot, melyen tizenhatodik tavaszra virult ki. Az utolsó két év nem folyt le számára csupa élvezettel: mivelhogy nemis volt mindig tavasz. Ha az embernek se anyja, sem apja nincs; barátainak meg önmagukkal elégedő bajok van, akkor az élet nem lehet könnyű. Bébé sötétben akkor kelt fel, midőn a madarak csicseregni kezdtek és akkor fekiüd le midőn a nap a pusztát egyesenes határvonalainál nyugodott le; folytonosan gреб-jélt, öntözött és plántált. Kis kunyhóját meg ép oly tisztán tartá, mint egy friss csigaházat. Kecekéjét megfője, s nyáron mindennap lehetett látni, a mint a királyi lakkal szemben övnyű alatt virágait árusít el. Téiben rárára hajolva cipkét csinált. Noha ernyedetlen szorgalommal dolgozott, még sem birt fölbet keresni, mint a mennyi elégedő volt az éhség száműzésére. De azért a kis leány boldog volt; és motóljá forgatása s kertié gyomlálásának közepette sok érdegdő dolgokról ábrándozott. Hogy a fiatal leányok s költők módjára renyhén nem sétálhatott virágai között, az kétségkívül áll. Virágait neki ténylegesen kellett megvóni a szél, per a rovarok ellenében. És habár azon szerelem a legkedvesebb, mely szabadon leng a viharok felett, tény az miszerint az a legerősebb, mely imádvá bálványozott tárgyának javáért, lábait engedő szakkatni a tükérek és homlokát égetni a na.) heve által. (Folyt. köv)

— Rossz kertedből pompás konyhakertet fogok neked alakítani — mondá a köztök leggazdagabb Krebs Katarina. — Házadból pedig tehén-istállót. Midőn majd eladó leány leszsz, hozományodat enveszélyeztetésemre gyarapítva fogod megkapni, mivel én hajlékot ajánlok fel neked s tudom, hogy semmiben sem fogsz szűkölködni.

Bébé, habár még csak gyermek, mindazonáltal korántsem volt buta s azért az ápolásáért vitakozó komas-szonyoknak egytellegy keserű szava, vagy mérges tekintete sem kerülte ki figyelmét. Könnyei felszáradtak; mire ő váratlan sziládsággal mondá: „Az kétséget sem szenved, hogy magok irántam jók. De hát lássák, Antal apó azt tanácsolá nekem, hogy éljek itt egyedül, s hogy ápoljam virágaimat és én követni fogom tanácsát. Tudom, hogy a lelkes ur is azt fogja mondani, hogy nincs igazam, és én mindazonáltal is engedelmesszédni fogok neki.“

Minden további intéseikre ezen megváltoztatatlan felelettel válaszolt. A szomszédnok erre hálatlanság és akaratossággal szólóak, mint a hogy már szokás is a parasztoiál; kik nem értik a vitát másképen, mint éretiltségben nyilvánítani: ezért még azt is szemére vetették Bébének, hogy ő oly lelencz, kinek a világban annyi meghatározott helye sincs, mint azon tő egy legyének, melyből a véletlen dobá ki. Bébé szive mélyében megindult ezen sértő szavak hallatára, melyeket azelőtt sohasem hallott.

Először életében homályosan érzé, hogy

a tőből kihalászatni valami szegényteljes lehet, Antal apó gyakran beszélt el neki ezen rendkívüli megemtetés történetét, állítván, hogy anyja s keresztanyja is virág s tündér volt: a mely eredet aztán inkább büszkeségére, mint megaláztatására szolgált a kis leányanak. Még a jó öreg pep sem — ki nagyon jól tudta, hogy az embernek az esze mindig elég jó or jön meg a bánattal — látta szűkösségesen ézen ártatlan koholmány valódiságát megvitatni.

Midőn Brüsszelben az emberek csádjja felől tudakozódtak, a kis leány jóhiszenüleg mindig azt felelte, hogy: „az én anyám virág volt.“ — „Te mindenesetre virág vagy“ — volt reá rendszeren a válasz: és Bébé meg volt elégedve. Legelőször történt, hogy kételeyi támadtak. Barátnőj valameyl bűnnel látszóttak őt vádolni. Táán jobb is lett volna csakugyan, ha olyan anyja lett volna, a ki a társadalmi törvényekkel megegyezik; a ki képes lett volna őt megvédeni; most miután Antal meghalt; mitemsem ezen hideg fényes tengeri rózák, melyek zöld, társosyszerű ágyaikon nyugodtan aludtak el; anélkül, hogy az őt szurdaló tövissekkal, vagy faszipőjébe nyomuló kavicsokkal legkevésbé is törődtek volna. Ez azonban csak futólagos benyomás volt. A főlemle első csattozása visszasszerve bátorságát: hogy ne mondjam vidorságát.

Mindvégig kiakart tölem valamit szipolyozni — gondolá a kis paraszt leány magában. — Nos jól van! megélek én nálok nélkül is; mint a hogy ő akarta: nincs reakjok

semmi szükségem. A virágok azt hiszem meg fognak védeni; habár tegnap nem igen látszóttak szomorúnak: midőn az Antal apó koporóját vitték köztök kifélt. Mennyire szeretne az agastyán a virágokat! Mit mindent nem tett értök! Milyen jó volt irántok! — Bébé kimondhatatlanul nehezelt reakjok érzéketlenségökrét. Midőn szenvedni, minden mi mosolyogni képes kegyetlennek tünik fel előtünk; legyen az bár gyermek, madár, vagy egy sokáig zöldelő fűszál, mit a szellő fuvallma lenget.

A kert falának egyik fülkéjében a szűzöknek egy — az idők viharai által eltörzött képe volt az öt évtezedik óta. Antal apó sohasem mulasztá el a legszebb rózsabimbókat lábához tenni le. Bébé, — ki a szentekben ép oly megirgathatatlanul hitt, mint a tündérekben — mindig megújítá a srokásos áldozatot. A fűre térdelve, szivében bizalommal imádkozott az előtte ismeretlen hatalomhoz; hogy vezérleje őt jóakarátában. Aztán fölállott s mindennapi munkájához látott; kis kosrát kárjára véve, a betivásrársietett könyveit szemekkel bár, de bátor szívvél s lélekkel.

— Hallottam daczosságódról: nincsen igazságod — mondá a lelkes, kivel találkozt, hanem Bébé észrevette, hogy a megrovás nem volt komoly: a miért első elhatározásánál maradt meg. A szomszédnok — kik elvégre is szívők mélyében jók voltak — ismét megbarátkoztak bele. A tündérek, vagy a szentek — talán mind együttesen örködtek

tott. Ordódyt az osztrák határállomásig olasz rendőr, innét Marcheggig osztrák zászlós kísérté, s az utóbbi állomásnál vette át a fejező törvényszék kiküldött tisztje. Az osztrák államvasút budapesti indóházában egy börtönőr várta Ordódyra, s kísérté a „Fortuna”-ba.

Vaktárma hozta ma délután két és három óra között igazgatóságba a piac-utcát. A kiemelt tornyában tüzet jeleztek és félreverték a harangot. Hirtelen óriási közönség futott össze s minden oldalról „tűz van” kiáltást lehetett hallani. Mindez azonban csak néhány percig tartott, mert semmi komolyabb szerencsétlenség nem történt. A Posszert-ház udvarán a szomszédház falához szükséges kátrányt égettek s ennek magára csapó lángja s a sűrű fekete füstgomoly vezette félre a harangzókat. Tűzoltóink kitűnően vannak szervezve s ezt bebizonyították most is, midőn alig hogy a harangozás elkezdődött, már megjelentek az eset színhelyén. Szerencsére azonban nem volt szükség rájuk.

Városunk egy teljes tisztviselője, a helybeli törvényszéknek számos éven át köztisztviselőként igazgatója Pokora József, tegnap élete 56 ik évében meghalt. Az érdemes férfi a 48-iki szabadságharcban mint tüzérszolgát. — A szomorú halálesetről kiadott gyászjelentés így hangzik: A debreczeni kir. törvényszék tagjai fájdalommal és közérzetével tudatják, kebelbeli iroda-igazgató **POKORA JÓZSEFNEK**, folyó 1881-dik évi július 12-én reggeli 2 órakor, életének 56 ik, államszolgálatának 31 ik évében, huzamos ideig tartott betegeskedése után történt gyászszó kimúltát. A boldogultnak földi részei folyó július hó 14-én, délután 6 órakor a rómkath. egyházi szertartás szerint, Stenczinger-féle 337-ik szám alatti házánál megartandó végítésztségtétel után, a szent-anna-utcai sírkertben fognak örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent-mise áldozat pedig folyó július hó 15-ik napján délelőtti 9 órakor a rómkath. szent-egyházban fog az egek Urának bemutatni. Mely végítésztségtételre a tisztviselői egyesület tagjai, az ügyvédi kar, ugyazint a boldogultnak ismerősei s jóakarói, valamint a t. cz. közönség is tisztelettel meghívotnak. Debreczen, 1881. július 12 én. Áldás emlékére.

Magyar fürdők látogatottsága. A legújabb kimutatás szerint Balaton-Füreden 436, Harkányon 688, Krapina-Teplitzen 556, Lippincsén 492, Póstyánban 987, Mehadán 1475, Szécsen 304, Tatra-Füreden 220 és Trencsén-Teplitzen 839 fürdővendég idözök.

A Magyarai testvérek zenekara, mely sok sikert aratva, tegnap érkezett vissza nagyvárad vendégszereléséből, ma este zeneestélyt tart a Vilmos Lajos udvartertjében.

Érős koponya. A „Siéle Medical” legutóbbi száma a következő, szinte hihetetlen tudósítást közli egy Párisban jun. 30-án történt öngyilkossági kísérletről: Egy harminczöt éves kereskedő a me de la bourseban feleségével öszszeszeget. Ez utóbbi, szidalmakkal halmozta el férjét s a férfi elhatározta életének végét vetni. E czébből egy 10 cm. hosszú tört vett, azt a fejének szegezte, s aztán kalapácsal egész a markolatáig belé verte. Midőn a művelettel készen volt, nem kevéssé csodálkozott, hogy még mindig jól érzi magát; élt, mind az öt érzékek birtokában volt, a tört azonban, mely feladatát ily rosszul teljesíté, nem bírta a sebből eltávolítani. Orvosát küldték, de a tört ez sem bírta a koponyából kivenni. Egy másik ember segítségét ajánlkozott s aztán huzták a tört, úgy, hogy egészen fölemelték vele a kereskedőt, de a tört nem mozdul. A sebesültet végre egy esztalgályos műhelybe vitték, s ott a tört az esztalgályos szorítván ekkép birták csak végre lassu huzással kivontatni a koponyából. Midőn ez meg volt, a kereskedő fölkel, orvosa kíséretében kocsijárához ment, s ott megköszönte ennek fáradságát. A tört hegye kissé meg volt görbülve, és az orvos attól félt, hogy később az agyvelő megsérülének tünetei fognak beállani. Lelkiismeretesen látogatta betegét egy hétig, de azon a rosszulletének legkisebb jele sem mutatkozott.

Időjárás július 12.

Európában: A nagy légnymomás (768—770) a kontinens középtájáról kiterjed annak többi részeire is (762), kivéve Oroszország délnyugati részét, hol a depresszió (759—760.) Közép Európában mérsékelt délnyugati szelek, az idő derült, száraz, melegobb.

Hazánkban: Többnyire északnyugati és északi, helyenkint erős szelek mellett a hőmérséklet északnyugaton kevéssel, a légnymomás ellenben mindenütt jóval nagyobb. Az idő általános derülést mutat. Helyi esők számosan, de többnyire csak csekély mennyiségben voltak. Budapestén égi háborúval.

Kilátás a jövőre. Hazánkban Csenedesedő szelek s nagyobbodó hőmérséklet mellett általában véve derült időt várhatni.

CSARNOK.

Rajz — czim nélkül.

Ott állt a szép asszony a puha pamlagon. Egyik kezében félig nyitott könyvet, a másikban legyezőt tartott. Bizony a könyvek lapjait nem valami sűrűn forgatta; hanem a szegény legyezőknek annál több dolga volt. Hol kitérte, hol hevesen összecsapta. Igazán szép asszony volt; s talán még érdekesebb tette az a nagy unalom az arczán.

— Ah! mily kellemes! úgy tetszett, mintha kopogtattak volna.

— Szabad!

— S a szöke fűrtös fej kíváncsian fordult az ajtó felé. Csinos ifju lépett be.

— Jó estét asszonyom!

— Jó napot! Vagy ön az? (Pedig jól látta, hogy kicsoda.) Azt hittem, hogy férjem jött haza.

— Hát nincsen itthon Erneszt?

— Nincsen. Ezelőtt egy félórával ment el; mondotta ugyan, hogy ne várjak egyhamar rá.

— S ön asszonyom, mégis azt hitte, hogy ő ilyen a jó feleség.

— Hagyja abba a tréfiát. Jól tudja, hogy én nem vagyok neki jó feleség. De hát üljön le már kérem.

— Az ifju leült a pamlag melletti karos székre.

— Házastársak vagyunk — folytató a nőcske, — a nélküli, hogy szeretnénk egymást. Ez különben nem is ritkaság. Nagyon jól megegyeztünk; mindenikünk azt teszi a mit akar. Egymás dolgába sohasem szólunk. Ő pazarló, én meg kaczer vagyok.

— Bocsnát asszonyom, de én nem vádolom sem önt, sem őt.

— Még csak az kellene, hogy ezt épen nálam tegye. Elég ha vádolnak mások, az egész világ. Pedig higgye el, hogy én nem vagyok olyan rossz, mint a milyennek tartanak. Az ifju csak hallgatott.

— Férjhez adtak tizeennyolcz éves koromban, a nélküli, hogy szerettem volna.

— Hát akkor asszonyom, ha nem szeretete Ernesztet, miért ment hozzá? Mert ugy tudom, hogy ő nem is vagyonos.

— Nem is vagyonos? mondja inkább, hogy szegény. — Hogy miért mentem hozzá? Ő volt az első férjem, s tetszett a tudat, hogy asszony leszek. Őn talán különösnek találja ez öszinte vallomást; de gondolja meg, hogy már a végtelken vagyunk.

— Régen tartottam tőle.

— A válóper nemsokára megindul.

— Bámóium önt, asszonyom, hogy helyzetében ilyen nyugalma van.

A nőcske mosolyogni kezdett; apró hegyes fogai egész kilátszottak.

— Azt ugyan — folytató — jól teszi, hogy ilyen keveset van itthon; de azt nem tudom elképzelni, hogy ezer forint jövedelméből hogy mu'athat annyit, s hogy tarthat szeretőket.

— De asszonyom.

— Csak hallgasson barátom! Vagy azt akarja velem elhitetni, hogy nincsen szeretője? Ő is csak olyan, mint a többi.

— Hát ön asszonyom, nem olyan-é, mint a többi asszony?

— Kíméletlen megjegyzés, de hogy megbocsátom, tulajdonitsa férjem iránti barátságának.

— Jó, hogy emlékezett.

— Az ifju egy levelet vett ki zsebéből.

— Ezt a levelet — ugymond — ezelőtt pár órával kaptam tőle. Nem tudom értelmét kiiveni. Lehet asszonyom, hogy ön megmagyarázhatja.

— Lássuk csak!

Azzal az ifju közelebb toltá a székét a pamlaghoz, s a kinyitott levelet oda tartá a kíváncsi szemek elé.

Tartalma ez volt:

„Kedves barátom!

Légy szives ma este hat óra felé eljönni hozzám. Ha nem találál engem otthon, egy darabig várakozzál türelmesen. A türelmemtermi virágát.

A jellemeket tanulmányozni mindig érdekes dolog.

Sokat tapasztal az ember, ha látja, hogy bizonyos események különböző egyénekre minő hatást gyakorolnak.

Öszinte barátod
Erneszt.”

Néhány másodpercig mindketten hallgáltak.

— Nos asszonyom? kérdé aztán a fiatal ember.

— Megvailom — nem értem.

— No akkor nincs egyéb hátra, mint várakozni.

— Várakozzék barátom. Férjemtől ez a fölszólítás dicséretre méltó. Beillenék irántam való gyöngödségnek is, ha ugyan részéről még olyanra számíthatnék. Higgye el, ugy unom magam! Nem mulattat engem semmimel! De ha vannak náam — az szörakoztat.

— Ah! asszonyom, ön nagyon kegyes.

— Mondja inkább, hogy öszinte.

— Jól van tehát! Utalok öszinteségére.

Mondja csak asszonyom, minek ez a nagy fényűzés, ha férje oly szegény?

— Az — engedje kimondanom — hogy egészen az én dolgom, s mára nem tartozik. De arról legyen meggyőződve, hogy abban kedves férjemnek semmi része sincs. Mindig mondta, hogy milyen szép a női lábcska, szép kis cipőben. Házasságunk első évében vett is számomra egy kis selyem cipőt; s a második évben is egyet — szövetből; de most a harmadik évben egész megelégedkezett. Meglehet, hogy lábocskáimat már nem találja szépeknek. Pedig azok három év alatt aligha nőttek.

E közben látni engedő lábcskáit, mikén halvány rózsaszín harisnya s erősen kivágott fekete selyem cipőcske volt.

— Higgye el uram, hogy ő mindig olyanra költ, a milyennek nem kellene.

— Elhiszem asszonyom. Csunyaaság is tőle, hogy az ön lábcskáira nem veszi a leg szebb cipőket; de talán neki is meg van a maga oka?

— Neki nincsen — nem lehet semmi oka.

— Legfeljebb az, hogy ön nem szereti?

— No legfeljebb az, ha azt ugyan okuk lehet venni.

Engedelmeivel most az egyszerű vegyük annak.

— Am tegye. De higgye el azt is, ha már az okok ró l beszélünk, hogy férjem maga az oka irántai veseletemnek.

— Mert szeretete önt?

— Egészen elhanyagolt.

— Mert látta, hogy nem szeretettelik.

— Hiszen nőül mentem hozzá!

— És ezt asszonyom elének tartja?

— Ha van mellette tisztességes vagyon, ugy elének. Azoknak, a kik egymásba szerelmek — elég maga a szerelem is. Elég nekik ebédre egy forró ölelés, vacsorára meg egy még forróbb csók. De a kinek ilyen poetikus hajlamai nincsenek — máshol kell, hogy keresse az életet. Mi pedig nem szeretjük egymást —

— Még ő ró a is felel asszonyom?

— Nyugodtan tehetem! Tehát nem szeretjük egymást, s ő a mi kicsije van, még azt is meggondolatlanul — ostobaságokra költi.

Alig végezte be, egy szobaleány rohant a szobába, s rémülten kiáltá:

— Asszonyom, asszonyom, meghalt az ur! Fölugrott a szép asszony is, az ifju is.

— Mit beszél? kérdé az utóbbi.

— Meghalt! Ott fekszik a kertben a fű között.

Pár pillanat mulva mindannyian ott voltak a ház melletti kertcskében.

Csakugyan egy lombos fa alatt a sűrű fűben egy férfi volt elterülve.

Ifjunk odarohant, lehajlott hozzá, nevé szőlította, megtapogatta a szívét.

Meg volt halva.

Mellette egy kis papirdarab volt a földön. A fiatal ember fölvette s olvasni kezdte: „Unom az életet, azért válok meg tőle. Sokszor csalódtam, s csalódásaimat drágán fizetem meg.

Utolsó pénzemen morphiomot vettem. Sokba került ez is, de ez volt utolsó költségem. — Van két jó barátom; temettessenek el egyszerűen.

Áldja meg az isten őket!

Erneszt.”

Pár pillanattal némán nézték a halottat. Végre megtörte a szép asszony a csendet.

— Lással — szólit az ifjuhoz fordulva, — hogy igaz. m van! Most utóljára is drága morphiomot vett, pedig egy pár csomag gyufa is megtette volna a hatást.

Kovács B. Gyula.

Közgazdaság.

Marhavész elleni övintézkedések.

Török Aurél kolozsvári egyetemi tanár Pasteur francia tudósának a következő nevezetes fölfedezését ismerteti az „E-s”-ben:

Folyó év február 28-án Pasteur azt a jelentést tette a francia akadémiának, hogy neki sikerült mesterségesen az eredeti fertőző anyagból egy szelidített ragályt (virus atténé) előállítani, a mely az állatba befolytva, egészen ártatlan lefolyá-u betegséget idéz elő s a mely azután az állatot a valódi, eredeti, halált hozó ragály iránt fogékonytalanná teszi. Folyó év április 30-án a melun-i Societé d'agrikulture nevében báró Rochette felkérte Pasteur-t, hogy a meluni gazdasági (a marseilli vasuton Páris-tól 45 kilométerre eső) területen tegye meg nagyobb mérvű kísérleteit. A következő megjegyzés jött köztük létre:

1. A melun-i gazdasági egyesület Pasteur rendelkezésére 60 db. juhot bocsát.

2. Ezek közül tíz db. juh semmiféle kísérlet alá nem fog esni.

3. Huszonöt db. juh 12—15 napi időközben kétszer fog a szelidített ragályal bejuttatni és pedig első ízben higitottabb oldatából, második ízben kissé tömötebb oldatából.

4. Eme beoltott 25 db. juh azután a többi fenmaradt — be nem oltott — 25 db. juhhal együtt egy falukában fog eltartatni, s egy bizonyos időben valódi, eredeti ragályal megfertőztetni és pedig két ízben 12—15 napi időköz után.

Pasteur e pontot azért vétette föl, hogy bebizonyíttassék azon állítás, hogy az eredeti ragályal megfertőzött állatok közül a szelidített ragályal be nem ojtott állatok el fognak hullani, míg a beoltottak egészségesek maradnak; miért is a külön tartott tíz darab juhot az egészségi állapot összehasonlítása végett akarja felhasználni.

5. Az egy falukában tartott 50 db. juh között a szelidített ragályal bejuttottak fölfelekné helyegvással lesznek megjelölve; az elhullandó állatok dögtesteit czövekekkel bekerített gödrökbe fognak ásatni.

6. Egy év mulva 1882. május havában valamely nyájból egészen frissen vett uj 25 db. juhot fognak legeltetni a gödrök térségén, hogy ekkép kimutattassék a fertőző ragálynak továbbterjedése a talaj férgel és gilisztái által.

7. Ugyanezkor más 25 frissen vett juhot fognak legelőre bocsátani az előbbi térséggel szomszédos, de teljesen elkerített helyen, a mely helyen, sem megfertőzött állat nem tartózkodott, sem pedig annak dögteste oda el nem temetettett.

8. A meluni gazdasági egyesület utólagos ajánlataira a kísérletek ezenkívül nyolcz tehénnel, egy ökörrel és bikával is meg fognak tétetni és pedig a tehének közül négy előbb be fog oltatni a többi négy tehén ugyszintén az ökör és a bika beoltatlanul fog a ragályozási kísérlet alá vetetni. A nyolcz tehén az ökörrel és a bikával együtt fognak eltartatni az egész kísérlet alatt.

A kísérletek f. é. máj. 5-én csakugyan megkezdettek Pouilly-de-Fort (Melun szomszéd-ságában) Ro-signol állatorvos majorjában. Váitotztást a megállapított programmon annyiban tettek, hogy a kísérletre szánt juhokul csak 48

darabot vettek, hét juh helyett pedig két kecskét vettek, a melyekből az egyik beoltott a másik oltatlanul vétettet kísérlet alá.

A kísérlet ugy kezdődött, hogy az igen higitott szelidített ragályból öt-öt cseppet oltottak be egy Pruvaz-féle fecakendővel 24 db. juhba, 1 db. kecskébe 6 db. tehénbe. — Május 17 kén az állatok ujjalag oltattak be, de már valamivel tömötebb, szelidített ragályból. Május 31-án ugyanezen állatokat, valamint a többi kísérletre szánt állatokat, eredeti, erős, ragályal megfertőzték, szintén beoltás után.

Június 2-án a bizottság kiszállt a helyszínére s imo a szelidített ragályal előbb beoltott 24 db. juh, 1 kecske, valamint a 6 db. tehén mind egészen egészségesben találtatott; míg ellenben a szelidített ragályal előbb be nem oltott állatok közül 24 db. juh, valamint a kecske már a bizottság megérkezése előtt dögölt volt meg, két juh a bizottság szemelátára hullott el s az utolsó ugyanoz nap estéjén pusztult el. A szelidített ragályal be nem oltott tehének, ökör és bika ugyan mind életben voltak, de beteges állapotban találtatnak. A megfertőzés helyén nagy vizenyős daganatok mutatkoztak és testük hőmérséke 3°. el emelkedett, míg a beoltott tehének sem daganat, sem hőmérséki fokozódás sem egyéb betegségi lehangoltság nem mutatkozott.

A budapesti terményecarnok távsürgönye.

Budapest, július 12.

A mai gabonafőzsde változatlan irányzattal folyt le. Buza kész áruba kisebb mennyiségben került a paacra. A fordalom mintegy 7000 mmászára rugott, a tegnapi jegyzett árak érvényben maradtak.

Más magvakban egyáltalában nem volt üzlet.

Legmagasabb ár gyanánt fizettedt 79.2 k. tiszavidéki buzáért 13.15 frt legkisebb ár gyanánt pedig 72 k. bácsamegyei buzáért 11.70 frt.

Hivatalosan jegyztetett:

Szokványbuza őszre 11.17—11.20.

Bánsági tengeri július -augura. 6.22—6.25

Szokványza bősze 6.13—6.47.

Káposzta repce aug.—szep-re 12¹/₂.

Az aratás országszerte megindult. A legjobb hírek a Tiszavidékéről érkeznek, a hol mennyiségileg és minőségileg is sokkal jobb a termés, mint a múlt évben volt. A rozsda okozta károkról terjesztett hírek a lap-talánok. Bajáról szintén jó termésről tudósítanak; árpa és rozs már keresztesen fekszik, a buza nem egyforma, mégis 20—25%-kal jobb mint a tavaji termés, a zab még zöld. Lep-sényből azt írják, hogy a buza csak középszerű, ellenben rozs és árpa kitűnő. A buzá-t illetőleg több helyről az a jelentés érkezik, hogy nagyon különböző, rozs és árpa pedig nagyon jó. A gumós és kapás növényekre jótékony hatással volt sokfelé a napokban egy kis csöndes eső.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.

(A Magyar távirati iroda eredeti sürgönyei.)

Sistova, jul. 13. (Érk. d. u. 2 ó.)

A fejedelem Golnyocsik hadihajón megérkezett. Tömérdek nép radió éljennel fogadta. A polgármester hódoló iratot, kenyeret és sőt nyújtott át. Ezután a fejedelem a diplomatiak kart fogadta. Ehrenroth tábornok kormányelnök viszsztatér Oroszországba, helyére Krilov tábornok jó. Karazeloz és társai nem verifikáltak s azért eltávoztak a városból. A katonaság rajong a fejedelemért. A nemzetgyűlés mai ünnepélyes megnyitása elé feszült várakozással tekintettek. A fejedelem az éjlet a hajón tölti. Tömérdek nép sereg az ünnepélyesen díszített és fellobogozott városba.

Sz. Pétervár, jul. 13. (Érk. d. u. 2 ó.)

A revali rendőrfőnökre rálöttek de a golyó nem talált. A tettes elmene-kült.

Mexiko, jul. 23. (Érk. d. u. 2 ó.)

Sansmarkoban isteni tisztelet közben beszakadt a templom teteje, ötven ember szörnnyethalt, sokan megsebesültek.

Tunis, jul. 13. (Érk. d. u. 2 ó.)

A francziák egész napon és éjjel vilanyvilágítás mellett folyton lödözik Sfaxot. A tunisi csapatokat visszaküldték, mert megbizhatlanoknak látszóttak.

Konstantinápoly. Biztosnak mondják, hogy a Görögországnak átengedett terület kiszolgáltatását negyven napra balasztották el; ennélfogva az európai bizottság tagjai ma Konstantinápolyba visszatértek.

Algér. Bu-Amema július 9-én 1000 arab harcos élén két sikertelen támadást intézett Kreider ellen, a melyet három század gyalogkatona védelmezett. A felkelők 250 embert vesztettek és délkeleti irányban megfutamodtak.

Felolós szerkesztő: Kutsal Imre.
Főmunkesztő: Vértesi Arnold.

